

Ju2017/07534/L5

2017-11-15:A8

Justitiedepartementet  
Straffrättsenheten

103 33 Stockholm

**Sveriges Radio AB:s remissyttrande över betänkandet Förstärkt skydd för uppgifter av betydelse för ett internationellt samarbete för fred och säkerhet som Sverige deltar i (SOU 2017:70)**

Sveriges Radio AB har inbjudits att lämna yttrande över rubricerat betänkande.

**Sveriges Radio avstyrker utredningens förslag att de nya brotten utlandsspioneri och grov obehörig befattning med hemlig uppgift med grund i utlandsspioneri ska utgöra tryck- och yttrandefrihetsbrott.**

Förslag om inskränkningar i det grundlagsskyddade området bör föregås av en parlamentarisk kommitté som har ett yttrandefrihetsrättsligt och inte ett brottsbekämpande perspektiv. Utredningens hänsynstaganden till yttrande- och informationsfrihetsaspekter är bristfällig och de föreslagna kriminaliseringarna påverkar negativt möjligheten att granska internationella samarbeten. Framförallt det förhållandet att även ageranden utan avsiktsuppsåt omfattas kan komma att leda till en oönskad försiktighet vid granskning av frågor av stort allmänintresse vilket i sin tur kan leda till att angelägna demokrati- och samhällsfrågor inte blir belysta.

En inskränkning av yttrandefriheten på det grundlagsskyddade området bör endast komma ifråga om starka skäl motiverar det. Utredningen har inte presenterat några autentiska exempel eller påvisbara behov på det grundlagsskyddade området som motiverar den inskränkning av yttrande- och informationsfriheten som en kriminalisering skulle innebära. Analysen bygger istället helt på hypotetiskt konstruerade scenarier.

105 10 Stockholm  
Besök: Oxenstiernsgatan 20  
Tel: 08-784 50 00  
Fax: 08-784 15 00

Org.nr: 556419-3232  
Styrelsens säte: Stockholm

De föreslagna straffbestämmelserna tar sikte på uppgifter vars uppenbarande för främmande makt eller sammanslutning kan medföra *allvarligt men för Sveriges förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation*. Genom menrekvisitet blir bedömningen av skadan i vart fall till viss del beroende av hur röjandet påverkar eller uppfattas av någon utomstående vilket leder till oförutsägbarhet eftersom synen på öppenhet, informations- och yttrandefrihet skiljer sig mellan olika stater och mellanfolkliga organisationer. Det finns alltså en risk för att andra staters syn på öppenhet, yttrande- och informationsfrihet indirekt kommer att påverka den svenska yttrandefriheten.

**Sveriges Radio avstyrker förslagen att utlandsspioneri och grov obehörig befattning med hemlig uppgift med grund i utlandsspioneri ska omfattas av reglerna i 7 kap 3§ TF och 5 kap 3§ YGL**

Att låta de föreslagna straffbestämmelserna omfattas av reglerna i 7 kap 3§ TF och 5 kap 3 § innebär en väsentlig begränsning av meddelares möjligheter att lämna uppgifter om missförhållanden inom t.ex. mellanstatliga organisationer och sammanslutningar. En enskild som t.ex. fått kännedom om missförhållanden inom en organisation eller i samband med insatser inom ett internationellt samarbete tar en stor risk om han eller hon slår larm via medierna. Dessutom tvingas enskilda journalister redan vid mottagandet eller anskaffandet av information ta ställning till om informationen kan vara av en beskaffenhet som innebär att en hantering av den utgör en brottslig handling. Vid en journalistisk granskning är det dessutom ofta ett flertal personer inblandade och samtliga som medverkar vid en publicering riskerar att träffas av straffrättsligt ansvar. Dessa omständigheter riskerar att allvarligt hämma möjligheterna att granska och rapportera om internationella samarbeten för fred och säkerhet.

**Sveriges Radio avstyrker förslaget att hemliga tvångsmedel ska kunna användas mot redaktioner vid misstanke om uppsåtliga brott av det nu aktuella slaget.**

Tvångsmedelsanvändning i redaktionell miljö är en komplicerad fråga och det gäller i än högre grad användningen av hemliga tvångsmedel. Grundlagsregleringens skydd för källor gäller om det inte skyddet är uttryckligen undantaget. Risken för att känslig överskottsinformation som omfattas av grundlagarnas anonymitetsskydd överförs är uppenbar och användningen av hemliga tvångsmedel mot en redaktion eller en enskild journalist kan leda till irreparabel skada. Enligt Sveriges Radio har utredningen inte tillräckligt analyserat av förhållandet mellan möjligheten att tillgripa hemliga tvångsmedel vid misstanke om de aktuella brotten och grundlagsregleringen till skydd för meddelare.

Stockholm den 9 februari 2018



Cilla Benkö  
verkställande direktör